



– for English please scroll down –

Beste lezer,

Graag nodigen we je uit voor de opening van *Remembering Paul* van de Paul Hoecker Research Group (kunsthistorici Nicholas Maniu en Christina Spachtholz, architect Stefan Gruhne en kunstenaar Philipp Gufler), met werken van Paul Hoecker en Philipp Gufler.

Gedurende zijn leven was de in München woonachtige kunstenaar en leraar Paul Hoecker (1854-1910) een inspiratie voor kunstenaars van uiteenlopende generaties. Als mede-oprichter van de Münchener Secession en een ware vernieuwer, bracht hij tijdens zijn docentschap aan de Akademie der Bildende Künste München studenten in aanraking met nieuwe richtingen in de schilderkunst, zoals het Impressionisme. In 1898 dwong een schandaal hem echter terug te treden, omdat hij een mannelijke sekswerker zou hebben gebruikt als model voor zijn interpretatie van de Madonna in zijn schilderij *Ave Maria*. De vermoedelijk ware achterliggende reden hiervoor was echter de onthulling van zijn seksuele geaardheid. Hoewel blijvend ondersteund door zijn studenten, raakte zijn werk na zijn dood in 1910 in de vergetelheid. *Remembering Paul* is daarom niet alleen een ode aan de kunstenaar en zijn werk, maar maakt ook ruimte voor *queer*-geschiedenissen en intergenerationele rouw in bredere zin.

*Remembering Paul* toont tekeningen, schetsen en foto's in bruikleen van het *grassroots* archief Forum Queeres Archiv München (FQAM); twee werken van Philipp Gufler naar een portret van Nino Cesarini in Capri door Paul Hoecker; een klein interieur door de kunstenaar en een diavoorstelling met afbeeldingen van al zijn schilderijen voor zover bekend. Veel van Paul Hoeckers werken zijn in de loop der tijd zoekgeraakt, maar via deze projectie worden de anders verdwenen stukken gerepresenteerd in een expositie, hetgeen hen een nieuw leven en publiek biedt. Bestaand uit leden van het FQAM, heeft de Paul Hoecker Research Group de individuele schilderijen die zijn oeuvre vormen teruggetraceerd, uiteenlopend van Nederlandse genrestukken tot profane schilderijen, landschappen, Pierrot-figuren en, na zijn ontslag aan de academie, ook meer homo-erotische portretten. Na meer dan een eeuw bijna helemaal te zijn vergeten, benadrukt deze expositie de noodzaak zijn werk en nalatenschap te vieren.

Dit jaar zal elke expositie zijn sporen (een soort voetnoot) achterlaten in de volgende tentoonstelling. In 1898 sporen bouwen op naarmate het jaar vordert. Tijdens *Remembering Paul* van de Paul Hoecker Research Group zijn dergelijke voetnoten te zien van Dagmar Bosma, Natalia Papaeva en Katja Mater. Daarnaast verschijnt gedurende het hele jaar een groeiende tekstbijdrage van Moosje Moti Goosen, dwars door onze planning heen, haar eigen ritme volgend.

Tot binnenkort,  
Manifold Books

#### Manifold Books # 24 *Remembering Paul*

Paul Hoecker Research Group  
met werken van Paul Hoecker  
en Philipp Gufler  
21/09/'24-26/10/'24

Met een spoor van  
een toekomstige expositie  
van Natalia Papaeva

en een spoor van  
de voorgaande exposities  
van Katja Mater en  
Dagmar Bosma

Opening  
21/09/'24, 16:00-18:00  
locatie: [MAP](#)

NB: Parallel aan *Remembering Paul*, zal op 3 en 4 oktober de conferentie *My Evidence: Creating LGBTQI+ Art and Archives* plaatsvinden bij [IHLIA](#) (dag 1) en [Mediamatic](#) (dag 2). *Blooming*, een expositie over *queer* archiveren samengesteld door Sandro Weilenmann met werk van onder andere Philipp Gufler, zal op 3 oktober bij [IHLIA](#) openen.

Het huidige jaarprogramma *The Sphinx's Riddle* bevat bijdragen van Moosje Moti Goosen, Natalia Papaeva, Katja Mater, Dagmar Bosma en de Paul Hoecker Research Group. Het doorlopende thema rouw en transformatie wordt vanuit een veelheid aan perspectieven benaderd, zoals rouw rondom leven en dood, medische *gatekeeping*, het verlies van je moedertaal en vergeten *queer*-geschiedenissen. In relatie tot de tentoonstellingen wordt het hele jaar door een reeks collectieve lessessies georganiseerd met curator en *death doula* Staci Bu Shea.

Onderschrift beeld: portret van Paul Hoecker, ongedateerd, foto: I. Augsburg, Charlottenburg, Berlin, Courtesy: Forum Queeres Archiv München, Estate Paul Hoecker

Bezoek voor meer informatie onze [website](#)

Dit programma is mogelijk gemaakt door:

[Koninklijke Fabrieken Posthumus B.V.](#)

[Mondriaan Fonds](#)

[het Cultuurfonds](#)

Met dank aan Forum Queeres Archiv München, Berti Gammenthaler en Albert Knoll voor hun bruikleen van archiefmateriaal gerelateerd aan Paul Hoecker, IHLIA, Eliza Steinbock en Sandro Weilenmann.

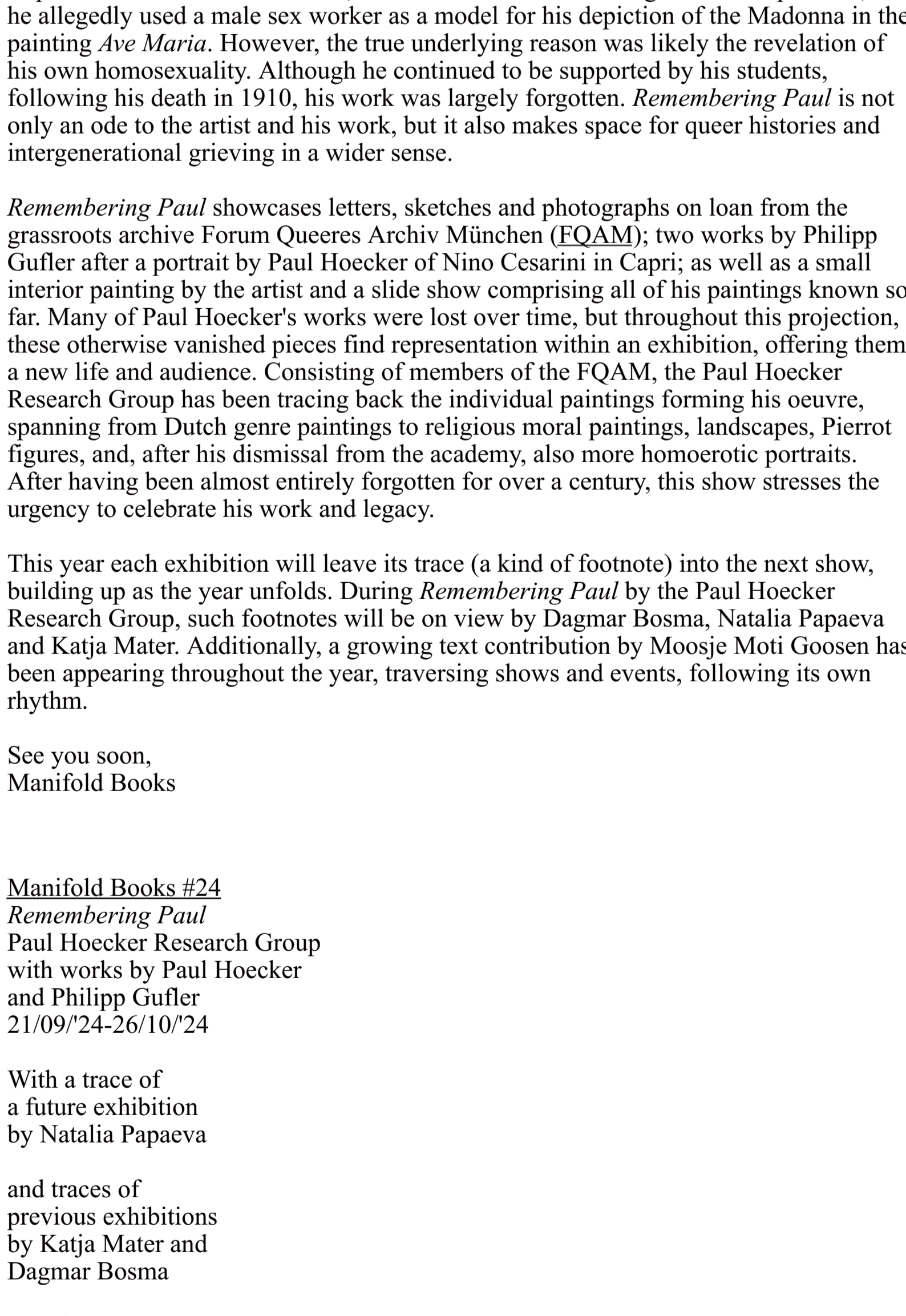
Manifold Books, geïnitieerd door Maartje Fliervoet, is een platform dat verbindingen tussen kunst en boeken onderzoekt. Bij iedere tentoonstelling worden een aantal titels toegevoegd aan de boekcollectie (inclusief kunstenaarseditie). Manifold Books is per 11 mei 2021 een stichting geworden. De bestuursleden zijn: Arnisa Zeqo (voorzitter), Stéphanie Noach (secretaris) en Paul Domela (penningmeester).

#### MANIFOLD BOOKS

Kraijenhoffstraat 34

1018RL Amsterdam

NB: de ingang bevindt zich in de steeg tussen nummer 30 en 32



Dear reader,

We would like to invite you to the opening of *Remembering Paul* by the Paul Hoecker Research Group (art historians Nicholas Maniu and Christina Spachtholz, architect Stefan Gruhne and artist Philipp Gufler) with works by Paul Hoecker and Philipp Gufler.

Throughout his life, the Munich based artist and teacher Paul Hoecker (1854-1910) has been an inspiration to artists of various generations. A founding member of the Munich Secession and a true innovator, during his professorship at the Munich Academy of Fine Arts he brought his students in contact with new movements in painting, such as Impressionism. In 1898 however, a scandal forced him to resign from this position, as he allegedly used a male sex worker as a model for his depiction of the Madonna in the painting *Ave Maria*. However, the true underlying reason was likely the revelation of his own homosexuality. Although he continued to be supported by his students, following his death in 1910, his work was largely forgotten. *Remembering Paul* is not only an ode to the artist and his work, but it also makes space for queer histories and intergenerational grieving in a wider sense.

*Remembering Paul* showcases letters, sketches and photographs on loan from the grassroots archive Forum Queeres Archiv München (FQAM); two works by Philipp Gufler after a portrait by Paul Hoecker of Nino Cesarini in Capri; as well as a small interior painting by the artist and a slide show comprising all of his paintings known so far. Many of Paul Hoecker's works were lost over time, but throughout this projection, these otherwise vanished pieces find representation within an exhibition, offering them a new life and audience. Consisting of members of the FQAM, the Paul Hoecker Research Group has been tracing back the individual paintings forming his oeuvre, spanning from Dutch genre paintings to religious moral paintings, landscapes, Pierrot figures, and, after his dismissal from the academy, also more homoerotic portraits. After having been almost entirely forgotten for over a century, this show stresses the urgency to celebrate his work and legacy.

This year each exhibition will leave its trace (a kind of footnote) into the next show, building up as the year unfolds. During *Remembering Paul* by the Paul Hoecker Research Group, such footnotes will be on view by Dagmar Bosma, Natalia Papaeva and Katja Mater. Additionally, a growing text contribution by Moosje Moti Goosen has been appearing throughout the year, traversing shows and events, following its own rhythm.

See you soon,  
Manifold Books

#### Manifold Books #24 *Remembering Paul*

Paul Hoecker Research Group  
with works by Paul Hoecker  
and Philipp Gufler  
21/09/'24-26/10/'24

With a trace of  
a future exhibition  
by Natalia Papaeva

and traces of  
previous exhibitions  
by Katja Mater and  
Dagmar Bosma

Opening  
21/09/'24, 4-6pm  
location: [MAP](#)

NB: Parallel to *Remembering Paul*, on October 3 and 4 the conference *My Evidence: Creating LGBTQI+ Art and Archives* will take place at [IHLIA](#) (day 1) and [Mediamatic](#) (day 2). *Blooming*, an exhibition on queer archiving, curated by Sandro Weilenmann and featuring works by Philipp Gufler, among others, will open at [IHLIA](#) on October 3.

The current year programme *The Sphinx's Riddle* features contributions by Moosje Moti Goosen, Natalia Papaeva, Katja Mater, Dagmar Bosma and the Paul Hoecker Research Group. The theme of mourning and transformation is approached from a multitude of perspectives, such as mourning surrounding life and death, medical gatekeeping, the loss of one's mother tongue and forgotten queer histories. In relation to the exhibitions, a series of collective reading sessions are organised throughout the year with curator and death doula Staci Bu Shea.

Image caption: Paul Hoecker, *Jünglingskopf*, from: *Jugend, Münchner Illustrierte Wochenschrift für Kunst und Leben, 1901, Ausgabe 44, Cover*, Courtesy: Forum Queeres Archiv München

For more information visit our [website](#)

This programme has been made possible by:

[Koninklijke Fabrieken Posthumus B.V.](#)  
[Mondriaan Fonds](#)  
[Het Cultuurfonds](#)

We would like to thank the Forum Queeres Archiv München, Berti Gammenthaler and Albert Knoll for their loan of archive material relating to Paul Hoecker, IHLIA, Eliza Steinbock and Sandro Weilenmann.

Initiated by Maartje Fliervoet, Manifold Books is a platform that explores connections between art and books. With each exhibition a few titles are added to its book collection (all including artists' interventions). As of May 11, 2021, Manifold Books has become a foundation. Its board members are: Arnisa Zeqo (chair), Stéphanie Noach (secretary) and Paul Domela (treasurer).

#### MANIFOLD BOOKS

Kraijenhoffstraat 34

1018RL Amsterdam

NB: Please note: the entrance is located in the corridor between number 30 and 32

